

УДК 339.13

Мірошник М.

к.е.н., доцент кафедри маркетингу,

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,

м. Харків

Бабич Д.

магістр кафедри маркетингу,

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,

м. Харків

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ КОНКУРЕНЦІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

В сучасних бізнес умовах явище конкуренції виступає як об'єктивний економічний закон та основна рушійна сила економічного розвитку, які є каталізатором інноваційної товарного виробництва, нарощування його технологічного потенціалу, обсягів виробництва, підвищення продуктивності праці, впровадження новітніх логістичних та маркетингових технологій, сучасних методів менеджменту тощо. Тому, науковці – теоретики й практики економічної конкуренції пов'язують подальший розвиток етапу сучасної конкуренції з її інноваційним напрямком [1], який бізнес партнери здійснюють практично на всіх рівнях конкурентної боротьби, які структуруються на:

- *мікрорівень* - рівень економічної системи в масштабах її окремої ланки, елемента (продукція, виробництво), який реалізується на місцевому рівні (у групі, відділі, підприємстві). *Основні фактори:* для бізнес - структур – ресурсний (фізичні затрати ресурсів на одиницю готової продукції); ціновий (ціни на ресурси та готову продукцію); фактор середовища (економічна політика держави); для індивіда – базові фактори як функція інвестицій в соціальну інфраструктуру та в розвиток знань і інформаційних технологій, тобто, обсяги інвестицій; *Основні характеристики:* для товарів – кваліметричний аналіз; для підприємств – співвідношення якості та ціни продукції; для індивіда – здатність отримувати дохід у сфері своєї професійної діяльності;

- *мезорівень* (корпоративні об'єднання, галузі, сектори), що є прерогативою регіонального (райони, міста, області, регіони) та національного рівнів (країна). *Основні фактори:* для галузі – ресурсний (ефективність або продуктивність праці в галузі); ціновий (динаміка галузевих цін на сировину, напівфабрикати, заробітну плату і готову продукцію); галузеве середовище у поєднанні з промисловою, зовнішньоторговельною політикою держави в межах державної стратегії національного розвитку; для регіону - обсяги інвестицій. *Основна характеристика;* стан галузей, що забезпечують стає поліпшення показників ефективності використання наявних виробничих ресурсів, техніко-економічну динаміку їх продукції;

- *макрорівень*, який позиціонується як міжнаціональний (в кількох країнах) та / або глобальний - в світовому масштабі без чітко окреслених країн (національне господарство, економіки країн), його визначають як

квaziмакрорівень або мегарівень. *Основні фактори*: ступінь зовнішньої політичної незалежності та безпеки; внутрішня політична та соціальна стабільність; регіональна узгодженість в політичній та економічній сферах; співвідношення загальних та розрахованих на одиницю показників даної країни (чисельності населення, демографічної динаміки, наявної та контрольованої території) з показниками інших країн; рівень життя населення та його диференціація за соціальними групами в динаміці і у порівнянні з іншими країнами, використання стратегії відкритості економіки та орієнтованості на світовий ринок. *Основні характеристики*: конкурентоспроможність економічно – розвинутих країн – країна поєднує використання сучасних інноваційних технологій з високими доходами та рівнем життя; конкурентоспроможність країн, що розвиваються – на основі нетехнологічних переваг (низька вартість факторів виробництва, девальвація національної валюти, відносно низький рівень життя населення тощо [3].

Незалежно від рівня конкурентної боротьби основними принципами її здійснення є:

- об'єктивність як поєднання реальних властивостей та/або характеристик бізнес - суб'єкта з достовірною інформацією про внутрішні та зовнішні умови його функціонування;

- системність, як принцип, який «...відображає загальність погляду на об'єкти, явища та процеси світу як на систему з усіма властивими їй закономірностями»;

- комплексність, дія якої полягає у забезпеченні виявлення специфіки конкуренції в галузях економіки, синергичного ефекту у разі їх перехресного (одночасного) впливу, що є підставою для визначення як рівня, так й інтенсивності конкуренції;

- принцип ситуаційного підходу, який на сьогодні є одним з найважливіших принципів, оскільки динамічність та мінливість зовнішнього та внутрішнього середовищ дуже висока, тому урахування реакції системи на конкретну ситуацію набуває іноді проблематичного характеру [2].

Конкуренція в самому широкому розумінні цього слова означає суперництво на будь якому поприщі між окремими юридичними або фізичними особами (конкурентами), які зацікавлені у досягненні однієї і тієї ж цілі — переваги над своїми суперниками (конкурентами).

Явище конкуренції в сучасних бізнес умовах виступає одним із основоположних факторів прогресу та розвитку країни в цілому.

Список використаних джерел:

1. Войчак А.В. Конкурентні переваги підприємства: сутність і класифікація . *Маркетинг в Україні*. 2015. № 2. С. 50-53
2. Мікроекономіка: Навч. посібник / Н. М. Каменева, М. В. Косич, О. Ю. Александрова та ін. Харків: УкрДУЗТ, 2022. 305 с.,
3. Мокій А.І. Стратегія та механізми зміцнення просторово-структурної конкурентоспроможності регіону: монографія Львів: Ліга Прес, 2010. 488 с.